

Tvåspråkigt lärande

Jag vill lyfta fram vikten av modersmålet i lärandeprocessen. Jag hör ofta föräldrar som har sin konversation med sina barn på svenska och tänker då att de begränsar barnets tvåspråkiga inläring? Varför hämmar föräldrarna sina barns språkutveckling och deras tillgång till flera levande språk? Barn har kapacitet att lära sig flera språk samtidigt. Modersmålet är så mycket mer än ett språk, det är också en del i självkänslan, ens identitet och omvärldsuppfattning. Vi talar om den faktiska möjligheten för barnen att bli "dubbelt kulturkompetenta". Tvåspråkiga barn som möts med respekt i samhället och i skolan för deras språk och kultur når bäst resultat i skolan. Det är viktigt att barn får känna stolthet över sin kulturella bakgrund. Det är bästa jordmånen för elever att nå kunskap och bli engagerade medborgare.

Jag vet vad det innebär för barnen att till exempel få höra en välkänd saga på sitt modersmål. För ett antal år sedan var jag projektledare i ett projekt "Barnböcker på suryoyo", vars syfte var att utveckla tvåspråkighet hos barn. Inom ramen för projektet översattes att tjugotal svenska barnböcker till assyriska (suryoyo). Jag har även översatt ett hundratal svenska barnsånger och spelat in närmare femtio sånger på CD. Varje översatt bok innehåller även en CD-skiva där sagan är inläst både på svenska och

assyrisk. Böckerna finns att låna på de flesta bibliotek i Sverige och de har även spridits till andra länder.

Unga föräldrar har länge efterfrågat inlärningsmaterial på modersmålet. För de som vill engagera sig i sina barns språkutveckling har utbudet visserligen varit litet, men det som finns, tex dessa böcker och skivor, måste användas mer. Som alltid är det efterfrågan som styr tillgången. Ju fler föräldrar som lånar och köper de barnböcker som finns desto fler översätts och skrivs. Det är viktigt att föräldrarna förstår att modersmålet inte hämmar inläringen av svenskan och tvärtom. Språket stärker i stället varandra. Att bejaka barnens känslor som är modersmålet genom att man säger att ditt språk är viktigt, säger man samtidigt att du är viktig.

Förutom att barnen blir halvspråkiga och förlorar en del av sin identitet står det assyriska språkets överlevnad på spel, om vi inte lyckas föra det vidare till kommande generationer. Utan språk tappar barnen den naturliga kontakten med släkt och vänner i och med att vi lever utspridda i världen. Me språket utvecklar vi inte bara barnens ordförråd och läsande utan vi för också vidare så mycket annat som kultur, seder, traditioner, kunskap berättelser och sagor som är så värdefullt för att bli hela människor.

När jag som lärare arbetade i skolan fick barnen först lyssna på en saga på modersmålet och sedan samma saga på svenska. De blev mer nyfikna och ville lyssna på sagan om och om igen. Jag märkte att barnen var mer koncentrerade och storögda när de efteråt fick lyssna på svenska. Det handlar om att barnens modersmål möts på en jämlik nivå och med respekt för svenskan. Forskarna Tomas & Collier (1997) kommer fram till samma slutsatser: att tvåspråkiga barn når bättre skolresultat i en sociokulturellt stödjande miljö där deras språk värdesätts och synliggörs. Föräldrarnas ambitioner måste vara att vidga och berika barnens språkerfaren-

skapet mörk ut då allt färre föräldrar anstränger sig för att hålla det levande i hemmet. Tidigare generationer har fått mycket gratis genom att hålla den muntliga traditionen vid liv åtminstone i hemmiljön. Oavsett majoritetsspråk och förbuden att tala assyriska i majoritetssamhället så var hemmiljön en fredad zon där endast modersmålet talades. De äldre samlade hela familjen och berättade sagor som förts vidare från generation till generation muntligt. Med det fick vi mycket gratis såsom traditioner och kultur.

Det är i första hand ett föräldransvar, men även ett samhällsansvar. Börja med att läsa godnattsagan på både modersmålet och svenska. När man omger barnen med sagor och berättelser vidgas deras fantasi, inlevelseförmåga och språket utvecklas. I sagans värld finns inga etniska eller nationella gränser, berättelser handlar oftast om allmänmänskliga förhållanden. I sagan finns världen, traditioner, historia och språk. Genom sagan får man en uppfattning om vad som är rätt och fel. Sagan uppmanar till värderingar, diskussion, läslust och läsförståelse och det i sin tur hjälper språkutvecklingen i både modersmålet och i andra språk.

Jag vill slutligen uppmana alla småbarnsföräldrar att så tidigt som möjligt börja prata med sina barn på assyriska och att använda barnböcker och den litteratur som finns tillgänglig på svenska bibliotek för att utveckla barnens modersmål, tvåspråkighet och kulturförståelse. Det är kompetenser som värdesätts alltmer även på den svenska arbetsmarknaden.

"Förutom att barnen blir halvspråkiga och förlorar en del av sin identitet står det assyriska språkets överlevnad på spel, om vi inte lyckas föra det vidare till kommande

